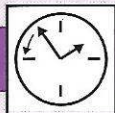

DELABERE PRITCHETT BLAINE (1770-1845)

Veterinair verleden

Het is met enige terughoudendheid, dat wij de Engelsman Blaine in de rij van de belangrijke voorgangers voegen. Zonder twijfel had deze man grote kwaliteiten, maar daarnaast bezat hij ook een aantal eigenschappen die weerstand hebben opgeroepen bij sommige invloedrijke tijdgenoten, waaronder de directeur van het London Veterinary College, Edward Coleman.

De uiterst kritische Sir Frederick Smith wijdt in zijn *Early history of veterinary literature and its British developments* een uitgebreide en genuanceerde bespreking aan de figuur van Blaine, waaraan het onderstaande grotendeels ontleend is¹.

Blaine, geboren als zoon van een predikant in Londen in het jaar 1770, groeide op bij zijn grootouders van moeders zijde. Zijn grootvader, die bisschop was in de Anglicaanse kerk, had gehoopt dat hij predikant zou worden, maar zijn vader voelde meer voor een medische opleiding. Toen hij veertien jaar was, werd hij in de leer gedaan bij een geneesheer in Buckinghamshire, waar hij zeven jaar verbleef. Hierna ging hij naar het Borough Hospital, waar hij aanvankelijk werkte onder dr. Haighton die zich speciaal op de zenuwfysiologie toelegde. Deze had zich bekwaamd in de neurectomie om op deze wijze pijn te bestrijden. Hierbij werd de hond als proefdier gebruikt. Daar Blaine een uitstekend tekenaar was, was het logisch dat Haighton hem verzocht om tekeningen te maken van zijn preparaten. Zodoende verkreeg Blaine een gedegen kennis van de anatomie van de hond. In totaal heeft hij drie jaar in dit hospitaal gewerkt.

Daarna werd hij benaderd door de Franse veearts Saint-Bel, de eerste directeur van het Veterinary College in Londen. Hij werd aangesteld om colleges te geven in fysiologie, algemene pathologie en anatomie. Daarnaast moest hij de dictaten van Saint-Bel in het Engels vertalen. In deze periode heeft hij zich vol ijver toegelegd op de anatomie van het paard. Toen hij echter op grond van zijn verworven kennis Saint-Bel op enige fouten wees in zijn anatomie-dictaat was dit voor de autoritaire directeur onacceptabel. Blaine werd ontslagen. Als hij nog een paar maanden had kunnen blijven, zou hij wellicht Saint-Bel hebben kunnen opvolgen, daar deze kort na dit incident overleed.

Hoewel Blaine geen veearts was, heeft hij zich na één jaar verblijf aan het Veterinary College wel als zodanig in Lewes (Sussex) gevestigd. Al timmerde hij flink aan de weg om klanten te werven, zijn vakkenis bleek tekort te schieten en hij moest het afleggen tegen de empirici en hoefsmeden. Hij besteedde wel veel tijd (en geld) aan allerlei onderzoek op veterinair gebied. Met name zocht hij naar een middel tegen hondenziekte. Tijdens dit jaar in Lewes heeft hij zich voornamelijk op de behandeling van honden toegelegd. Maar het is duidelijk dat een kleine huisdierenpraktijk in een provinciestad in die tijd geen lucratieve zaak kon zijn. Daar de uitgaven hoger waren dan de inkomsten was hij wel genoodzaakt om zijn bakens te verzetten.

In 1793 werd hij aangesteld als assistent-geneesheer in het leger. Daar hij hierbij ook verantwoordelijk was voor de gezondheid van de paarden, kon hij in deze periode een flinke dosis ervaring opdoen op het gebied van de behandeling van paarden. In 1795 verliet hij het leger en probeerde hij in Londen om er een medische praktijk te vestigen. Daar hij weinig patiënten had, beschikte hij over veel vrije tijd. Deze gebruikte hij om te werken aan een *Anatomy of the horse*, waarvan tussen 1796 en 1799 een aantal afleveringen verschenen.

Toen hij in 1796 een flinke erfenis kreeg, heeft hij de Londense praktijk weer achter zich gelaten en heeft hij een landhuis gekocht in Essex. Daar leidde hij het leven van een landjonker, de tijd vullend met sport, mooie paarden en honden.

Na enkele jaren bleken de uitgaven de inkomsten te overtreffen, zodat het huis verkocht moest worden. Hij trad weer in dienst van het leger en maakte

¹ Smith F. The early history of veterinary literature and its British development. Vol. 3. London, 1929 (repr. 1976): p. 68-69.

² Smithcoors JF. Blaine's history of veterinary medicine to 1800. Journal of the American Veterinary Medical Association, 1959; 128: 178-184.

³ Dunlop RH, and Williams DJ. Veterinary medicine, an illustrated history. St Louis, 1996: 595-597.

⁴ Barber-Lomax JW. Delabere Pritchett Blaine: A biographical note. Journal of Small Animal Practice 1961; 2: 135-136.

BLAINE
CANINE P.

BE

A DESCR

THE DISEAS

NOSOLOGICAL

WITH

CAUSES, SYMPTOMS, AND

AND PRACTICAL

ON

BREEDING, REARING, AND

OF THESE

FIFTH EDITION, REVISED

BY THOMAS W.

MEMBER OF THE COUNCIL OF THE ROYAL SOCIETY

LONGMAN, BROWN, GREEN,

SIMPKIN, MARSHALL, AND

HOULSTON AND STONOR

AND H.

1845

De eerste monografie over de ziekten van de

NE'S
248.
ATHOLOGY;

NG
TION OF
S OF DOGS,

Y ARRANGED,

THEIR
CURATIVE TREATMENT:

OBSERVATIONS

THE
D SA...RY TREATMENT
ANIMALS.

SED, AND CORRECTED.

ALTON MAYER,
LL. COLLEGE OF VETERINARY SURGEONS.

AND LONGMANS;
CO.; WHITTAKER AND CO.;
EMAN; H. RENSCHAW;
G., BOHN.

51.

ond.

een veldtocht mee naar het opstandige Ierland en in 1799 nam hij als assistent bij de geneeskundige troepen deel aan de mislukte invasie in Noord-Holland (de poging van de Engelsen, tezamen met erfprins Willem Frederik onder-

nomen, om de macht in de Bataafse Republiek over te nemen). Toen hij daarna opdracht kreeg om naar West-Indië te vertrekken, hield hij het leger voor gezien.

Blaine trok zich terug naar Northumberland om zich daar te wijden aan jagen, vissen en tekenen, maar toch vooral om te studeren en te schrijven. Zijn opzet was om naamsbekendheid te verwerven door te publiceren op het vrijwel onontgonnen terrein van de diergeneeskunde. In de korte tijd tussen 1800 en 1802 wist hij vier titels uit te brengen. In *A concise description of distemper in dogs, with an account of the discovery of an efficacious remedy* wilde hij bekendheid geven aan zijn wondermiddel voor hondenziekte. Volgens zijn zeggen had hij zes jaar aan de ontwikkeling gewerkt, wat hem veel tijd en geld had gekost. Later heeft hij spijt betuigd dat dit boek ontsierd werd door inferieure reclame. In 1832 zou hij verklaren dat zijn wondermiddel tegen hondenziekte 'ver van volmaakt was' en in 1842, dat het onmogelijk was om een specifiek geneesmiddel te maken tegen deze ziekte.

Eveneens gericht op het grote publiek was *Domestic treatise on the diseases of horses and dogs*, door Smith genoemd: 'the most disgraceful piece of advertising since the days of Markham' (p. 82) waarin velerlei geneesmiddelen werden aanbevolen die bij hem verkrijgbaar waren.

Tijdens zijn verblijf in Northumberland completeerde hij zijn *Anatomy of the horse*, dat nu in één band uitkwam. Het vierde boek (*Outlines of the veterinary art*), hoewel nog zeer onvolmaakt in de eerste editie van 1802, zou geleidelijk naarmate zijn praktijkervaringen toenamen, tot een goed leerboek uitgroeien, dat acht uitgaven zou bereiken. De eerste is echter niet meer dan een compilatie (van 1324 bladzijden!) van Blaine's leatuur, waarin hij onder andere in iets meer dan 100 bladzijden een geschiedenis van de diergeneeskunde presenteerde, de eerste in de Engelse taal².

Nadenkend over zijn toekomst, kwam hij tot de conclusie dat hoewel een medische carrière voor de hand zou liggen, dit minder aantrekkelijk was doordat er al teveel geneesheren waren. Daar hij veronderstelde, dat hij bij het publiek een zekere bekendheid had verkregen door zijn boeken, besloot hij naar Londen te vertrekken om daar een praktijk te gaan vestigen. Hoewel hij geen veearts en ook geen hoogleraar was, noemde hij zich 'Professor of Animal Medicine' en na 1806 'Veterinary Surgeon'³. Zijn praktijk floreerde en groeide zelfs zo dat hij in 1806 naar een groter onderkomen moest zoeken, dat hij in Oxford Street vond. In 1811 kwam hij in contact met de vijfendertigjarige William Youatt, die bij hem als leerling-veearts in dienst kwam. Youatt ging daarnaast studeren aan de Londen Veterinary School. Daar de toenmalige directeur van dit instituut, Edward Coleman, zeer gebeten was op Blaine, werd Youatt in 1813 zonder diploma van de school verwijderd. De oorzaak van deze slechte verhouding moet worden gezocht in de onterechte titulatuur die Blaine zich toegeëigend had, in zijn kwakzalverijpraktijken, maar vooral in jaloezie van Coleman, die beseftte dat hij in vakkennis de mindere was. In 1813 werd Youatt door Blaine als partner aangenomen en in de daarop volgende jaren voerden zij samen een zeer succesvolle praktijk die tot één van de grootste in Londen werd. Blaine en Youatt kunnen als het sterkste veterinaire duo uit die tijd worden beschouwd. Per jaar behandelden zij ongeveer 3000 honden en een groot aantal paarden. In 1817 trok de wispelturige Blaine, pas 46 jaar oud en in blakende gezondheid, zich terug; de praktijk werd door Youatt voortgezet.

Een aanbod om directeur te worden van de Veeartsenijkundige School in St. Petersburg sloeg hij af.

In 1817 publiceerde hij zijn boek *Canine Pathology*, dat hem de eretitel 'father of canine pathology in this country'⁴ opleverde. Ook al zou Blaine nooit iets anders hebben geschreven, dan zou hij volgens Smith (p. 78) toch al tot de eminente veterinairen gerekend moeten worden. Het boek beleefde zes edities en is vertaald in het Frans, Duits en Italiaans. Blaine hechtte grote waarde aan secties. Door honderden gevallen van rabiës op deze wijze te onderzoeken, kreeg hij een goed inzicht in de etiologie van de ziekte. Eén van zijn stellingen was, dat een hond uitsluitend rabiës kan krijgen, indien hij door een andere besmette hond wordt gebeten. Coleman was nog steeds de mening toegedaan dat de ziekte spontaan kon ontstaan. Dit gold ook voor droes.

Blaine was van oordeel, dat deze ziekte eerder door contact ontstond dan spontaan. Coleman was het hier niet mee eens. Blaine had ook al een scherp inzicht in de werking van geneesmiddelen. Hij constateerde dat een volwassen man ongestraft een dosis calomel tot zich kan nemen, die dodelijk is voor twee grote honden. Omgekeerd wist hij ook al, dat een voor een mens dodelijke hoeveelheid opium geen schadelijke invloed op de gezondheid van de hond had. Opmerkelijk is dat dit soort belangrijke bevindingen niet doordrongen in het onderwijs zoals het in Londen gegeven werd; louter en alleen omdat men bij het Veterinary College met grote verachting op hem neerkeek. Blaine was een zeer belezen man. Hij claimde dat hij elk veterinair boek had gelezen, met inbegrip van die van het Europese vasteland. Van zijn bijzondere belangstelling voor de geschiedenis getuigt ook zijn omvangrijk werk *An encyclopedia of rural sports* uit 1840 waaraan hij zeven jaar gewerkt heeft. Op latere leeftijd is hij in 1826 getrouwd met een dertig jaar jongere vrouw. Zij hebben daarna op verschillende plaatsen in Engeland gewoond, waarbij hij zijn tijd voornamelijk aan het redigeren van zijn boeken besteedde.

Blaine overleed in april 1845 op het eiland Wight, waarvan zijn vrouw afkomstig was. Op één van de panelen van de grafkelder staat geschreven: 'Distinguished by the improvements he effected in the Veterinary Art'.

E.P.O.